

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

**Тимчасово виконуючому обов'язки
Голови Національної поліції України
Івану ВИГІВСЬКОМУ**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини»)*

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та, відповідно до статті 22 Основного Закону України, не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

Мною, у зв'язку із здійсненням на підставі статей 13 та 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод

людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, виконанням функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання виявлено грубі порушення прав людини на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності ізолятора тимчасового тримання № 1 Головного управління Національної поліції в Закарпатській області (далі – Ізолятор, ІТТ).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Частиною 3 статті 1 Закону України «Про попереднє ув'язнення» визначено, що тримання осіб, взятих під варту, здійснюється на принципах неухильного додержання Конституції України, вимог Загальної декларації прав людини, інших міжнародних правових норм і стандартів поводження з ув'язненими.

Під час здійснення 20 березня 2023 року відвідування Ізолятора, як місця несвободи, для виконання функцій національного превентивного механізму встановлено, що при обході житлових та підсобних приміщень ІТТ у кабінеті для слідчих і адвокатів групою НПМ було виявлено металеву перегородку з дверима, де ймовірно могли утримуватись особи, які тримаються у Ізоляторі.

Зі слів працівників ІТТ, зазначене приміщення не використовується ніяким чином, а перегородка слугує для обмеженого доступу до силової щитової.

Поряд з цим, групою НПМ у зазначеному приміщенні було зафіксовано стілець, недопалки цигарок та пластиковий стаканчик, що є свідченням перебування у цьому приміщенні людей.

Окрім цього, обладнання зазначеного кабінету не відповідає вимогам пункту 13.30 Інструкції про роботу ізоляторів тимчасового тримання органів внутрішніх справ України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.01.2005 № 60 (далі – Інструкція). Зокрема, двері кабінету не обладнано оглядовим вічком, вікном у сусіднє приміщення (кабінет слідчого) із заскленням поляризованим (прозорість тільки в один бік) склом.

Матеріально-побутове забезпечення утримуваних не відповідає вимогам статті 11 Закону України «Про попереднє ув'язнення», правил 18, 19 Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R (2006)2 Комітету Міністрів держав-учасниць) (далі – ЄПП) та Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями.

Душова кімната в ІТТ знаходиться у незадовільному санітарному стані, вода подається лише холодна, один із водопровідних кранів не функціонує.

Не дотримується право на приватність через відсутність душових перегородок та шторок, що визначено правилом 19.3 ЄПП.

Окрім цього, душова кімната не забезпечує можливості одночасного користування нею усіма особами, які можуть утримуватись у найбільшому камерному приміщенні, що не відповідає вимогам пункту 13 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями.

На момент відвідування в ІТТ відсутні матеріали санітарно-мікробіологічного дослідження якості питної води. Таким чином, неможливо зробити висновок чи може вода, що постачається до камер Ізолятору, використовуватися в якості питної.

В порушення пункту 13.12.2 Інструкції, камери не обладнані настінними шафами і приліжковими тумбочками (одна на 2 особи) для зберігання продуктів харчування і предметів особистої гігієни.

Стіни прогулянкового дворика вкриті пліснявою, потребують проведення ремонтних робіт. Відсутні засоби для заняття фізичними вправами, що є порушенням правила 27 ЄПП.

При відвідуванні камер, в яких перебувають утримувані особи встановлено, що приміщення перебувають в антисанітарному стані. У камерах наявний неприємний запах, сирість, стіни вкриті пліснявою, через надмірну загартованість доступ до денного світла обмежений, примусова вентиляція не здійснюється.

Так у камері № 3, показник загального освітлення склав 5 люкс при тому, що згідно додатку Ж «Нормативні показники освітлення приміщень житлових будівель», Державних будівельних норм В.2.5-28:2018 «Природне і штучне освітлення», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 03.10.2018 № 264, освітленість робочих поверхонь спальних, житлових кімнат при загальному освітленні має складати 150 люкс.

Довідково: замірювання загального освітлення у камерному приміщенні № 3 здійснювалося з використанням сертифікованого приладу люксметра «Benetech Digital Lux Meter GM 1010».

Окрім цього, утримувані особи скаржилися на дії працівників ІТТ, які не дозволяють мати при собі засоби гігієни (мило, зубну щітку, зубну пасту тощо), що є порушенням пункту 3.2.4. Правил внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання органів внутрішніх справ України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 02.12.2008 № 638 (далі – ПВР ІТТ).

Санвузли у камерах та коридорі перебувають в антисанітарному стані, зі слів працівників ІТТ їх ніхто не прибирає через відсутність посади прибиральниці.

У порушення вимог пункту 9.11. ПВР ІТТ у приміщенні для оброблення й миття посуду відсутнє гаряче водопостачання, брудно, проживають домашні тварини, на столі для приймання їжі зберігаються спальні речі.

Загалом усі приміщення Ізолятора на час перевірки перебували в антисанітарному стані, захащені значною кількістю одягу, особистих речей працівників, спальною білизною тощо.

Відповідно до пункту 9.7 ПВР ІТТ у кабінеті фельдшера наявні універсальні (медичні) аптечки, однак в ході вивчення вмісту аптечки було встановлено наявність у них лікувальних засобів з простроченим терміном придатності.

У будівлі ІТТ відсутній пандус та кнопка виклику персоналу, у зв'язку з чим маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не можуть потрапити до приміщення Ізолятора, що порушує вимоги статті 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю.

Кімната для побачень, де можуть відбуватись побачення з особами які тримаються в ІТТ відсутня, що призводить до порушення їх права на підтримання контактів із зовнішнім світом, що передбачено пунктом 4.3.5. ПВР ІТТ.

Всупереч пункту 13.12.3 Інструкції камери не обладнано антенами ефірного телебачення та радіодинаміками з підключенням до радіотрансляційної мережі з можливістю регулювання гучності утримуваними особами, у зв'язку із чим, останні позбавлені можливості отримувати інформацію, що також є порушенням вимог правила 24.10 ЄПП.

В ІТТ порушуються вимоги Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 (далі – Правила ПБ). Зокрема, в деяких приміщеннях допускається експлуатація пошкоджених розеток, електрокабелів побутових електроприладів, які втратили ізоляційні здатності, що може призвести до виникнення замикання та пожежі.

У кімнаті медичного працівника встановлено наявність електрообігрівача, який знаходився поряд із легкозаймистими предметами, що може призвести до перегріву та пожежі.

Окрім цього, під час реєстрації представників групи НПМ у приймальні громадян, близько 9 год., у м. Ужгород було оголошено сигнал «Повітряна тривога».

Скориставшись даною ситуацією, працівники ГУНП (Олександр Приходько та Іван Дикун) та керівництво ІТТ (Василь Голубка та Станіслав Лесик) повідомили учасників групи НПМ про те, що під час сигналу «Повітряна тривога» усі працівники ГУНП переміщуються до укриття цивільного захисту і таким чином потрапити до Ізолятора немає можливості.

В цей час і у подальшому, працівники ГУНП (Олександр Приходько та Іван Дикун) продовжували перебувати поруч із будівлею ГУНП, інші працівники ГУНП вільно заходили і виходили через пропускний пункт використовуючи внутрішні перепустки.

Окрім цього, як згодом довелось встановити, продовжував працювати у штатному режимі і Ізолятор оскільки з ІТТ близько 10 год. було етаповано утримуваних [REDACTED] до Мукачівського міськрайонного суду та [REDACTED] до Ужгородського міськрайонного суду.

Група НПМ потрапила до Ізолятору після відбою сигналу «Повітряна тривога» близько 11 год.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, обумовлених діями або бездіяльністю персоналу Ізолятора, а також приймаючи до уваги те, що:

згідно з пунктом 2 частини 1 статті 22 Закону України «Про Національну поліцію», керівник поліції контролює виконання поліцією Конституції та законів України,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, зокрема:

1.1. Обладнати кабінет для слідчих і адвокатів відповідно вимогам пункту 13.30 Інструкції;

1.2. Привести побутові умови утримуваних у відповідність до нормативно-правових документів, а саме: Закону України «Про попереднє ув'язнення», ПВР ІТТ, Європейських пенітенціарних правил та Мінімальних стандартних правил;

1.3. Забезпечити утримуваних достатнім рівнем природного освітлення згідно вимогам правила 11-в Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями;

1.4. Провести поточний ремонт та обладнати прогулянковий дворик засобами для заняття фізичними вправами відповідно до вимог правила 27 ЄПП;

1.5. Забезпечити дотримання вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417;

1.6. Забезпечити можливість одночасного використання душової кімнати усіма особами, які можуть утримуватись у найбільшому камерному приміщенні та встановити перегородки і шторки, для забезпечення права на приватність, відповідно вимогам пункту 13 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями та правила 19.3 ЄПП;

1.7. Поновити доступ утримуваних до особистих засобів гігієни (мило, зубну щітку, зубну пасту тощо) що передбачено пунктом 3.2.4. ПВР ІТТ;

1.8. Забезпечити дотримання правил санітарії та гігієни;

1.9. Обладнати відповідне приміщення для побачень з особами, які тримаються в ІТТ, та забезпечити доступ утримуваних до інформацію (обладнати антенами ефірного телебачення та радіодинаміками з підключенням до радіотрансляційної мережі з можливістю регулювання гучності утримуваними) для реалізації права утримуваних на контакти із зовнішнім світом, що передбачено вимогами пункту 13.12.3 Інструкції, правила 24.10 ЄПП та пункту 4.3.5. ПВР ІТТ.

2. Вжити заходів щодо усунення виявлених порушень та притягнення винних осіб до встановленої законодавством відповідальності.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого.

Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльності Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт за результатами відвідування ізолятора тимчасового тримання № 1 Головного управління Національної поліції в Закарпатській області на 27 арк.

Уповноважений

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Потапович П. (050)-967-95-51